

Nr 314

Av herr Hamrin i Kalmar m. fl., om inrättande av en tjänst som allmänt ombud vid försäkringsdomstolen, m. m.

(Lika lydande med motion nr 267 i Första kammaren)

Redan vid 1961 års riksdagsbehandling av försäkringslagstiftningen reses erinringar mot konstruktionen, att riksförsäkringsverket, då mål av principiell räckvidd eller svårbedömbart karaktär avgjordes, skulle underställa försäkringsdomstolen beslutet för överprövning. Försäkringsdomstolen skulle ju därmed få den för ett domstolsorgan främmande uppgiften att samtidigt utöva partsverksamhet och dömande funktioner. Det ansågs därför ur principiell synpunkt riktigare, att det allmännas intresse — särskilt i kontroversiella ärenden — tillvaratogs genom ett särskilt ombud med uppgift att föra det allmänna försäkringsintressets talan vid försäkringsdomstolen. Denna ståndpunkt intogs bl. a. av lagrådet. Riksdagsmajoriteten fann sig dock främst av tidsknapphet inför lagstiftningens praktiska genomförande förhindrad att föreslå en omkonstruktion i enlighet med lagrådets hemställan och godtog t. v. underställningsinstitutet.

Vid departementsbehandlingen av 1962 års proposition angående allmän försäkring föreslogs att underställningsreglerna skulle utgå och ersättas med bestämmelser om en partsrepresentant för det allmänna. Denna ståndpunkt understöddes ånyo av lagrådet. Departementschefen föredrog likväl att alltjämt skjuta frågan på framtiden.

Enligt vår uppfattning måste beklagas, att man, då ett nytt stort lagverk inlemmas i vårt rättssystem, väljer att konstruera detta efter det enligt nutida uppfattning otidsenliga underställningssystemet. Ett utvecklat tvåparts-system måste ju i synnerhet vid förhandlingar inför ett domstolsorgan vara en betydligt mer konsekvent lösning.

Som lagrådet påpekat skall ett allmänt ombud givetvis fullgöra bevakningsuppgifter i fråga om rättstillämpningen över huvud taget, således även den enskilde till förmån, om fel eller oriktigheter kan ifrågasättas. Om det härutöver skulle befinnas erforderligt att stärka den enskildes position i förhållande till det allmänna ombudet vid tvister inför försäkringsdomstolen, kan det givetvis övervägas att meddela enskilda rättssökande fri rättegångshjälp, så att de kan ställa rättsbildade ombud för sig att utföra deras talan.

Under hänvisning till det anförda får vi sålunda yrka,

att riksdagen måtte uttala, att en tjänst som allmänt ombud vid försäkringsdomstolen skall inrättas, så att det nu-

varande underställningsystemet inför försäkringsdomstolen av vissa riks försäkringsanstaltsbeslut kan avskaffas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära de förslag till ändringar och tillägg i gällande lagstiftning som föranledes härav, att föreläggas detta års höstriksdag, samt

att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa om skyndsamt prövning av frågan huruvida icke enskilda rättssökande för tillvaratagande av sina intressen i försäkringsmål bör tillerkännas förmånen av fri rättegångshjälp inför försäkringsdomstolen.

Stockholm i januari 1963

Mac P. Hamrin

i Kalmar

Henning Gustafsson

i Skellefteå

Elias Jönsson

i Ingemarsgården

Henning Carlsson

John R. Anderson